

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

Litterae Synodicae ab Episcopis qui illic conuenerant ad vniuersos orbis
Episcopos conscriptae. Capvt VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

THEODORITI HISTOR.

Qua de causa hic ab Arianis segregatus, propria cuiusdam ac separatae sectae author & patronus factus est: quippe filium patri consubstantialem dicere noluit. Sed docuit eum genitori in omnibus similem esse, & spiritum sanctum creatum aperte asseruit. Atque has quidem res non longo tempore post, ita ut diximus, gestas esse constat.

De Sardicensi concilio. CAP. VII.

DVcenti & quinquaginta episcopi, Sicut est à veteribus memoriae proditum, Sardicæ in unum convenere: quo etiam accessit magnus ille Athanasius, Asclepas episcopus Gaze, cuius supra facta est mentio, & Marcellus Ancyrae, quæ est urbs Galatiæ primaria, qui tempore magni concilij Nicæni episcopus fuerat. Aduentarunt illo præterea horum accusatores, & præfecti phalangis hæreticorum, qui dudum de Athanasio iudicium exercuerant. Verum quoniam concilij constantiam, & sanam de decretis diuinis Sententiã exploratè cognitam habebant, cum essent vocati, minimè ingredi voluerunt: Sed accusatores unã cum iniquis Athanasij iudicibus se inde subduxerunt. Quam rem commodius docebit concilij epistola: eamque quo eorum facta evidentius appareant, in historia intexere constitui.

Literæ Synodicae ab Episcopis qui illic conuenerant ad vniuersos orbis Episcopos conscriptæ.

CAPVT VIII.

Sanctum Concilium ab episcopis Romæ, Hispaniæ, Galliæ, Italiæ, Campaniæ, Calabria, Aphrica, Sardinia, Pannonia, Mysia, Dacia, Dardania, & Dacia inferioris, Macedonia, Thessalia, Achaia, Epiri, Thracia, Rhodopæ, Asia, Caria, Bithynia, Hellespoti, Phrygia, Pisidia, Cappadocia, Ponti, Phrygia minoris, Cilicia, Pamphylia, Lydia, insularum Cycladum, Aegypti, Thebaidis, Libya, Galatiæ, Palaestina, Arabia, per Dei gratiam Sardicæ celebratum, omnibus vbique episcopis, & ministris catholicae & apostolicae ecclesiae, dilectis fratribus in domino S.

Et fi

, **E** T si ab Arianis multa scelera, idq; non raro, contra Dei
 , seruos rectam fidem conseruantes iam pridē edita sunt
 , (nam adulterina & falsa doctrina supposita, veræ syn-
 , ceræq; doctrinæ patronos de suis honoris gradibus detur-
 , bare moliebantur) tamen nuper tantus impetus ab illis ad-
 , uersus fidem factus est, vt fama eius ad aures vsque sanctissi-
 , morum Imperatorum permanarit. Quocirca diuinissimi
 , illi Imperatores, iuuante Dei gratia, nos ex variis prouin-
 , cijs & ciuitatibus congregarunt, & hoc sanctum concilium
 , Sardicæ cogi statuerunt, vt non modo omnis tolleretur dis-
 , sentio, verum etiam deprauata de fide doctrina reiecta, ve-
 , ra pietas in Christum sola apud omnes conseruaretur. Ve-
 , nēre enim episcopi de oriente Imperatorum religiosissimo-
 , rum impulsu, potissimum quidem propter crebros rumores
 , de Charis. fratribus & collegis nostris, Athanasio episcopo
 , Alexadrino, Marcello episcopo Ancyre, quæ est in Galatia,
 , & Asclepa Gazæ episcopo dissipatos. Fortassis etiã tales de
 , illis calumniæ ad vos perlatæ sunt, quod vestras quoq; au-
 , res eisdem conturbare instituebant: eo quidem concilio, vt
 , tum criminibus ab ipsis aduersum innocentes cōfictis habe-
 , retur fides, tū improba ipsorum hæresis in nullā omnino su-
 , spicionē vocaretur. Cæterū nō diu permissa fuit illis pote-
 , stas talia scelera admittēdi. Dominus enim est, qui ecclesijs
 , præest, quiq; pro his omnibus mortē oppetijt, & per easdem
 , nobis omnibus in cœlum aditum patefecit. Nā quēadmo-
 , dum Eusebius, Maris, Theodorus, Theognis, Ursacius, Va-
 , lens, Menophantus & Stephanus literas cōtra collegas no-
 , stros, de quibus modo dictum est, Athanasium nempe epi-
 , scopum Alexandrinū, Marcellum episcopum Ancyre, vrbis
 , Galaciæ, & Asclepam episcopum Gazæ ad collegam no-
 , strum Iuliū, ecclesiæ Romanæ episcopum scripsere, sic scri-
 , psere quoque aduersarū partiū episcopi, quō tū integritatē
 , & innocētiam Athanasij collegæ nostri verè rēstificaretur, tum
 , Eusebianorū facta, nihil aliud in se complecti, quàm menda-
 , cia & calumnias pene innumerabiles ostenderent. Et quāuis
 , falsę eorum criminationes tū ex eo in primis, quod accersitū
 , à charissimo fratre & collega nostro Iulio non aduentarūt,
 , tum ex literis ab eodē ipso Iulio scriptis omnibus cōstare
 , possint (nam venissent certē, si modo ea facinora, quæ cōtra

THEODOR. HISTOR.

collegas nostros commiserant, se Iulio posse probare, non dubitassent) tamé suos fraudulentos conatus ex rebus, quas in hoc sancto ac celebri concilio gesserint, multo clarius apertiusq; patefecerunt, Vbi enim venere Sardicam, & fratres nostros Athanasium, Marcellum, Asclepam & alios adesse videre, in iudiciu venire metuebant. Ac licet semel, iterum, ac saepius essent vocati, minime tamen morem gesserunt. Et tametsi cum alij episcopi, qui in vnum conuenerant, tum Osius in primis, senex certe admodum venerandus, qui propter prolixum ætatis tempus, propter fidei confessionem, propter grauissimos denique exantlatos labores summo honore & reuerentia prosequendus erat, expectarent eos, rogarentque, vt venirent in iudicium, quo quæ de collegis absentibus diulgauerant, & aduersus illos scripserant, ea presentes ipsi vera esse conuincere possent, tamé vocati, vt diximus, non venerunt. Vnde sanè declararunt manifesto suas ipsorum calumnias, & tergiuersatione velut voce emissã, suas infidias & molitiones veteratorias palam prædicarunt. Nam qui suis dictis confidunt, ij ea coram asseuerare non recusant. Sed, quoniam isti in iudicio comparere volebant, arbitramur profecto iam meminisse obscuru esse (quamuis illi rursus omnia per dolum eludere in animum induxerint) quòd cū nihil habeant, quo de collegas nostros plane conuincant, illis tamen & obtrectare absentibus, & præsentibus vitare student. Siquidem, fratres chariss. iudicio interesse detrectabant, non solum propter calumnias, quas ipsi contra istos excogitarint, sed etiam quòd videbant ibi præsto futuros alios, qui eos erant varijs de criminibus accusaturi. Nam proferebantur in medium vincula, ferrum, homines ab exilio reuersi: venerunt etiam in iudicium collegæ nostri, qui ab alijs in exilio detentis redierant: adfuerunt præterea cognati & necessarij eorum, qui istorum maleficijs interibant. Et quod omnium maximum est, præsto erant episcopi: quorum vnus vincula & catenas, quibus istorum opera constrictus fuisset, protulit: alij mortem ab eisdem non paucis per calumniam illatam testabantur. Etenim vsque eo istorum prorumpebat amentia, vt episcopum trucidare aggrederetur: & certe eum trucidassent, nisi ex eorum manibus elapsus fuisset. Porro comparuit in concilio beatæ memoriæ The-

riæ The-

riæ Theodolus, collega noster, qui eorundem effugisset calumnias: siquidem per calumniam eorum mors ei decreta fuit. Quinetiam alij ostendere plagas gladijs inflictas, alij fame ab illis se penè extinctos conqueri cœperūt. Atq; hæc testimoniis confirmare non plebei homines, sed integrę ecclesiæ: quarum gratia qui eò venerant, & earum legatione fungebantur, docebant milites gladijs cinctos, & turbas hominum clavis instructos ab istis comparatas esse: iudicum item minas, literas fictas ab eisdem suppositas ostendebant. Nam perlegebantur in concilio literæ Theognidis, quas contra collègues nostros Athanasium, & Asclepam, quò Imperatoris animum aduersum eos incenderet, conscripsit. Quæ literæ fuere diaconorum Theognidis iudicio depræhenfæ. Adde his virgines nudatas statutasque in publico, incendia ecclesiarum, collègues denique in custodias inclusos. Quæ mala omnia non aliam ob causam, quàm ob impiam Arianorū hæresim factitata sunt. Nam quicumque eorum doctrinæ consentire renuebant, hi eiusmodi cruciatus effugere nullo modo potuerunt. Ariani igitur cū ista animis antè agitassent, videbātur sibi in eiusmodi adducti angustias, vt quid libere agerent, non haberent. Nā cum puderet eos propterea facinorum suorum, quod ea amplius tegere non poterant, veniunt Sardicam, vt opinionem hominibus afferrent, se nihil omnino deliquisse. Verum vbi vident eos, quos falsò insimulassent, quos suppliciiis affecissent, adesse, quinetiam vbi tum accusatores tum iudices suorum scelerum ante oculos positos cernūt, in concilium etiam vocati, intrare noluerunt. Porro autem cum collegæ nostri Athanasius, Marcellus, & Asclepas magna libertate contra eos loquendi vterentur, grauius conquererētur, postularent, vt adesse vellēt, pollicerentur denique se non solum calumniam eorum refutatuos, verum etiam plane demonstratuos, quæ scelera contra ecclesias edidissent, isti suorū improbe factorum conscientia erant tantopere perterriti, vt tū inde aufugerent, tū per fugā calumniā suā aperirēt, tū clā se subducēdo maleficia ab se cōmissa manifestò fateri viderētur. Et quanquā eorū improbitas, & calumnia non ex rebus solū antè ab ipsis gestis, verum etiam ex his vel maxime, oculis cuiusque subiicitur, tamen ne ex fuga sua

ἀποφες
γεαδαί.

THEODOR. HISTOR.

velut anſam ad noua maleficia arripiant, conſultum duce-
 bamus facinora ab illis deſignata verbo veritatis accurate
 expendere. Qua re quidem ita conſtituta confeſtaque,
 comperimus ex ipſorum factis, eos verè calumniatores eſſe,
 & nihil aliud molitos, quàm vt inſidias collegis noſtris tē-
 derent. Nam Arſenius, quem ab Athanaſio interfectum
 prædicabant, adhuc ſuperſtes eſt, & in numero viuentium
 cernitur. Ex qua re vna certe, commēta de criminibus, quæ
 paſſim contra pios diuulgaffent, perſpicuè deprehendun-
 tur. Quinetiam cum rumorem de calice tanquam à Maca-
 rio preſbytero Athanaſio cōfracto ſpariffent, nonnulli, qui
 Alexandria, Mareote, & ab alijs locis Sardicam venerant,
 apertè teſtabantur, nihil eiufmodi à Macario admiſum eſſe.
 Epifcopi item Aegypti per literas ſcriptas ad Iulium col-
 legam noſtrum ſatis confirmabant, nullam omnino fuiſſe de
 ea re ſuſpicionem. At prædicant porrò ſe cōmentarios cō-
 tra eum ſcriptos habere: quos profecto licet ex vna parte
 confeſtos conſtet, tamen cum per eoſdē & de gentilibus, &
 de catechuminis haberetur quæſtio, vnus ex cathecuminis
 interrogatus, reſpondebat ſe intus fuiſſe, cum Macarius in
 eo loco præſto eſſet. Alius quoq; de eiſdem rogatus, dixit,
 Iſchyra, de quo tam crebros rumores illi diſſipaffent, mor-
 bo vexatum in cellula decubiſſe. Ex quo perſpicuum eſt,
 tum nulla proutus myſteria id temporis ideo celebrata fu-
 iſſe, quod Catechumeni intus erant, tum Iſchyram non ad-
 fuiſſe, ſed iacuiſſe in cellula morbo oppreſſum. Etenim idē
 ipſe Iſchyraſ totus ex nequitia & fraude factus, tametſi fal-
 ſo mentitus eſſet, affirmando Athanaſium librum quendam
 ex ſacra ſcriptura cremaſſe, tamen ſe eodem tempore, quo
 Macarius ibi adfuerat, confeſſus eſt in lecto ægrotum decu-
 buiſſe: adeo vt inde ſe calumniatorem eſſe planè proderet.
 Denique calumniæ merces Iſchyrae data eſt, nimirū vt epi-
 ſcopus nuncuparetur, cum nondum preſbyter factus erat.
 Nam venere ad concilium duo preſbyteri, qui antè cū Me-
 letio communicarant, poſtea autem à beato Alexandro epi-
 ſcopo Alexandriae in eccleſiam recepti erant, hiq; præfen-
 tes cum Athanaſio teſtimonium dixere Iſchyram nunquā
 fuiſſe ordinatum preſbyterū, neq; Meletiū in Mareote, vel
 eccleſiā omnino habuiſſe, vel miniſtrum. Et tamen iſti eum,
 qui

, qui nunq̄ fuisse presbyter, iam tamen est factus episcopus
 , pro se testem adducunt, quo possint, dū struunt calumnias,
 , hoc episcopi nomine auditores obstupescere. His accedit,
 , quod liber collegæ nostri Marcelli legebatur, indeq̄; Euse-
 , bianorū fraus erat manifesto deprehensa. Nam quæ ille
 , quærendo disceptandoq̄; posuerat, isti ex eis, ytpote cōces-
 , sis & affirmatis ansam calūniandi cœperunt. Itaq̄; legeban-
 , tur & ea ipsa, & alia, quæ deinceps sequebantur, quæq̄; ante
 , easdem quæstiones posita erāt: ex quibus cōpertum est fidē
 , Marcelli sanā sincerāq̄; esse. Neq̄; enim Deum verbum ex
 , sancta Maria initium cepisse, sicut isti affirmant, neq̄; regnū
 , eius finem habiturum sed ipsum tū principij, tum finis pe-
 , nitus expers esse scripsit. Asclepas quoq̄; collega noster cō-
 , mentarios proferebat, qui Antiochiæ præsentibus suis ac-
 , cusatoribus, & Eusebio episcopo Cæsareæ confecti erant.
 , Atque ex iudicium sententijs in eisdem contentis, se inson-
 , tem declaravit. Non sine causa igitur, fratres chariss. isti ac-
 , cersiti ad concilium, nō obtemperarunt: non sine causa iū-
 , dicio effugerunt. Nam scelerum conscientia exagitati,
 , fuga suas calumnias confirmarunt: perfeceruntq̄; vt crimi-
 , nibus, quæ accusatores coram aduersum eos citabant ostē-
 , debantq̄; fides adhiberetur: Quibus omnibus illud præte-
 , rea adiungendum est, quod eos, qui ob Arii hæresim in cri-
 , men vocati, & ab ecclesia eiekti erant, non modo ad se re-
 , ceperunt, verum etiam ad altiore dignitatis gradum extu-
 , lerunt. Nam & diaconos ad presbyterij honorē, & presby-
 , teros ad episcopatum euexere non aliam ob causam, quam
 , vt tum impiā doctrinā dispergerent lateq̄; propagarent, tū
 , piam ac sinceram fidem funditus delerent labefactarentq̄;.
 , Istorum autem proximè & secundum Eusebianos princi-
 , pem locum obtinent Theodorus Heracleæ, Narcissus Ne-
 , roniadis Ciliciæ, Stephanus Antiochiæ, Laodiceæ Geor-
 , gius, Acacius Cæsareæ Palæstinæ, Ephesi, quæ est vrbs Asiæ,
 , Menophantus, Vrsacius Singidonis Mysiæ, Valens deniq̄;
 , Murfi Pannoniæ episcopus. Etenim isti illis, qui secum ex
 , Oriente venerāt, nō dedere potestātē vel veniēdi in sanctū
 , cōcilium, vel ecclesiā Dei omnino adeundi. Qui dū iter fa-
 , ciūt versus Sardicā, cogunt inter ipsos separatim conciliū,
 , atq̄; paciscūtur cū minis adiectis, se cum venirēt Sardicam,

THE ODOR. HISTOR.

nequaquam vel ad iudiciū accessuros, vel intraturos in san-
ctū ac celebre conciliū, Sed simul vt eò peruenirēt, & se ac-
cedendo ad eam urbem, suo perfunctos officio ostenderēt,
quā primū inde fugituros. Quas res possumus cognoscere,
ex collegis nostris, Macario Palæstinæ, & Asterio Arabia,
qui tamen cū eis vnà venerant, iam tamen ab eorum infi-
delitate se separarunt. Isti enim ad sanctum concilium ad-
uentantes, aiebant se omnia, quæ gessissent, per vim sibi il-
latā coactos gessisse: adiungebantq; etiam illud, nēpē quod
recte veræq; fidei cupiditate incensi, huc venire ab illis fuis-
sent prohibiti: quandoquidē aduersum ipsos ab eorū opini-
one discedere cupientes minas iactare, multaque imperare
cœpisse. Quam ob causam omnes in vnīs ædibus manere
volebant, neq; sibi ipsi fecere potestatem vt vnus ab alio,
vel ad minimum temporis spatium se separaret. Sed vt
summatim dicamus, Sicut minimè consentaneū erat calum-
nias, ab istis excogitatas, vincula, cædes, verbera, literas frau-
dulentas falsoq; confictas, virgines nudatas statutasque in
publico, ecclesiarum euersiones, incendia, decessiones à mi-
norum ciuitatum & ecclesiarum gubernatione, ad maiorū,
& quod est omnium maximū, impiam Arii hæresim per eos
contra veram fidem excitatā silentio præterire in obscuroq;
relinquere: Sic æquum videbatur, vt charissimos fratres
nostros & collegas, Athanasium episcopū Alexadriæ, Mar-
cellū Ancyræ Galatiæ, & Asclepam Gazæ episcopū, & cæ-
teros, qui cum illis domino ministrant, innocentes & scele-
ris puros declararemus, scriberemusq; ad cuiusq; eorū dice-
cesin, quo populus ecclesiæ, quæ est ipsorū cuiusq; propria,
de sui episcopi integritate certior fiat, huncq; habeat pro
episcopo, eiusq; aduentum expectet: eos autē, qui instar lu-
porum in ecclesias ipsorum irruissent, Gregorium dico, qui
in Alexandrinā ecclesiā, Basiliū, qui in Ancyrā, & Quin-
tianū, qui in ecclesiam Gazæ irrupit, neq; nomet episco-
pos, neq; Christianos putet, neq; vllā cū illis omnino ha-
beat cōmunionē, neq; vllas ab ijs recipiat literas, neque ad
eos scribat. Quod verò attinet ad Theodorum episcopum
Heracleæ, quæ est ciuitas Europæ, ad Narcissum Neronia-
dis Ciliciæ, ad Acaciū Cæsareæ Palæstinæ, ad Stephanum
antiochiæ, ad Vrsaciū Singidonis Myfiæ, ad Valentē Myr-
forum

forum Pannoniæ, ad Menophantum Ephesi, & ad Georgiū
 Laodiceæ episcopū, quanq̄ metu percussī, ab Oriente Sar-
 dicam non aduentarunt, tamen quia sunt non solū à Beato
 Alexandro episcopo Alexandriae abdicati, verū etiam nō
 minus, quā eos, quos supra posui, dementi Arii hæresi in-
 fecti, & in graua etiam crimina vocati, eos sacrosanctū cō-
 cilium cōmunibus suffragiis de episcopatus gradu dimo-
 uit: & nō modo nō esse episcopos, sed ne cōmunionē fide-
 lium dignos iudicauit. Nam qui filium à patris substantia &
 diuinitate separant, qui verbum à patre alienum arbitran-
 tur, hi meritō & excludendi sunt ecclesia catholica, & Chri-
 stianorum nomine penitus priuandi. Itaq; vobis omnibus
 anathema funto, propterea, quod sunt verbū veritatis cau-
 ponati. Nam idem ipsum præcipit apostolus: Si quis vobis *Gal. x.*
 euangelizauerit, præterq̄ quod accepistis, anathema sit. Iu-
 bete igitur vt nemo cū his cōmunicet. Non est enim com-
 mercium vllū luci cū tenebris hos oēs à vobis q̄ longissimē
 ablegate. Neq; enim est vlla cōsensus Christo cū Belial. Ca *1. Cor. 6.*
 uete, fratres Charis. ne vel scribatis ad eos, vel literas ab eis
 recipiatis. Vobis enitendū est, fratres & collegæ, vt spiritu
 præsentis, cōcilio nostro cōsentiatis, eiq; vestra subscripti-
 one suffragemini, quo cōcordia ab omnibus collegis nostris
 vbiq; integra cōseruetur. Illos autē tū excludim⁹ cōmunio-
 ne, tū ecclesiæ catholicæ finibus expellimus, qui asserūt Chri-
 stū Deum quidē esse, sed non verū Deum: filiū esse, sed non
 verum filium: genitū esse simul & ingenitum. Ita se, GENI-
 TVM, intelligere fatentur (his enim verbis vtuntur) quod
 genitum est, existit. Quinetiam Christo, qui est ante secula,
 finē tribuunt & initium: qui non in tēpore, sed ante omne
 tempus generationem habet. Itemq̄ nuper duæ viperæ
 ex aspide Ariana editæ sunt, Valens & Ursacius: qui qui-
 dem insolenter se efferunt, nec dubitant se Christianos
 dicere, cum tamen & verbum Dei, & spiritum sanctū, cru-
 cifixum esse, occisum, mortuum, & à mortuis excitatum, cō-
 stanter asseuerent. Porro ista coniurata hæreticorum
 turba contendit varias patris, & filij, & spiritus sancti
 subsistentias esse, easq̄ separatas. Nos autem hanc accepi-
 mus doctrinam, sic didicimus, hanc habemus catholicā tra-
 ditionē, fidē, confessionē, videlicet quod vna sit hypostasis
 (quam

THE ODOR. HISTOR.

(quam vocem hæretici vsurpant pro substantia) patris, filij, & spiritus sancti. Quod si percontentur à nobis quæ sit filij (vt ipsi intelligūt) substantia, respōdemus eam vnā eandemq; esse cum ea, quæ est verè patris substantia, neque patrem vnquam sine filio fuisse, neque filium sine patre, neque posse esse verbum, quod spiritu caret. Est enim absurdissimum affirmare patrem aliquando fuisse sine filio: imo vero nec patrem nominandum, nec posse esse absque filio, ipse filius locuples testis est, cum dicat: Ego in patre, & pater in me est: & rursus: Ego & pater vnū sumus. Neque quisquam nostrum negat eum genitum esse, sed genitum ante omnia dicimus, quæ visibilia, inuisibiliaq; vocant: fabricatorem, & opificem archangelorum, angelorum, mundi, humani generis. Nam ait scriptura: Sapientia omnium artifex me docuit. Et alio in loco: omnia per ipsum facta sunt. Quod si initiū habuerit, semper esse nō poterat: quandoquidem verbum Dei, cum semper extiterit, principium nō habebat, neq; Deus finem habiturus est. Porrò nō dicimus patrem filium esse, neque rursus filium patrem esse: sed pater, pater est, & filius, patris filius est. Confitemur item filium potentiam patris esse: confitemur verbum Dei patris esse, præter quod non est aliud. Quinetiam, verbū, verbum Dei esse, sapientiam, potentiam, & verum filium esse affirmamus. Sed non sicut cæteri filij appellantur, filium dicimus: siquidem illi, aut propter hunc dii sunt per regenerationem, aut propterea quòd digni habiti sunt, filij appellantur: non autem propter vnā cum Deo substantiam, quæ est patris & filij. Confitemur etiam eum & vnigenitum esse & primogenitum: sed vnigenitum verbū, quod semper erat, & est in patre: primogenitum autem propter naturam, quam habet cum homine communem. Differt tamē à creatura communi, propterea quòd est primogenitus ex mortuis. Confitemur præterea illum Deum esse: confitemur vnā esse patris & filij diuinitatem. Neque tamen quisquam est, qui aliquando neget patrem filio maiorem, non quod aliam habet essentiam, aut quod ab eo differt, sed quia ipsum nomen patris maius est, quā filij. Et propterea deprauata & execrabilis est Arianorum interpretatio, qui cōtendūt seruatorem, ideo dixisse, Ego & pater vnū sumus, quod fit inter eos consensus

Ioan. 14.

Ioan. 10.

Sab. 7.

Ioan. 1.

Ioan. 10.

consensus & concordia. Porro autem omnes ad vnum, qui
 sumus catholici, stultam atque adeo deplorandam eorum
 sententiam condemnauimus, qui dicunt, quod quemadmo-
 dum mortales homines, vbi decidere cœperint, mutuis iur-
 gijis odium contrahunt, & tamen postea redeunt in gratiam,
 eodem modo Deus omnipotens pater, & filius inter se dis-
 sentire discordareq; possunt: quod quidem nedum ad co-
 gitandum, verum etiam ad existimandum est omnium sce-
 lestissimum. Nos verò & credimus, & affirmamus, & intel-
 ligimus sacram illam seruatoris sententiam, quæ ita se haber
 Ego & pater vnū sumus, de æternitate essentia, quæ est vna
 eademq; in patre & in filio, capiendā esse. Itemq; illud per-
 petuò credimus hunc sine principio, & sine fine cum patre
 regnare, & eius regnū nec tempus habere, quo terminetur,
 nec qua consumatur, defectionem. Nam quod semper est,
 nunquam cœpit esse, nec aliquando deficere potest. Postre-
 mò credimus & mente complectimur esse paracletum, spi-
 ritum sanctū, quem nobis ipse Dominus & pollicitus est, &
 misit: atque hunc missum, non autem passum credimus: sed
 hominem, quem filius induit, quem assumpsit ex Maria vir-
 gine, passum esse, quia homo pati potest. Est enim homo,
 mortalis: Deus autē immortalis, Credimus quoque, quod
 resurrexit tertia die: non tamen quòd Deus in homine, sed
 homo in Deo excitatus est, quem patri suo obtulit pro do-
 no, quemq; à peccato & intereptione liberauit. Credimus
 denique quòd oportuno præfinitoq; tempore sit omnes
 & de omnibus iudicaturus. At verò tanta est Ariano-
 rum incitia, & tam crassa caligine cæcata est eorum mens,
 vt lucem veritatis videre nequeant, neque intelligant sen-
 sum huius sententia: vt & illi in nobis vnum sint. Planum
 certe est, cur vnum dixerit: quòd scilicet apostoli, tametsi
 spiritum sanctum Dei acciperent, tamen non idcirco spiri-
 tus erāt, neque quisquam eorum vel verbum, vel sapientia,
 vel potentia Dei, vel vnigenitus erat (sic autem loquitur
 scriptura: quemadmodum ego & tu vnū sumus, sic & isti in
 nobis vnum sint) sed hæc Domini sententia has res accurate
 distinxit. Non enim in eo sensu dixit, In nobis vnum sint,
 quo dixit, sicut nos vnum sumus, Ego & pater, sed vt disci-
 puli inter se coniuncti copulatiq; vnū essent fide, & con-
 fessione;

Ioan. 17.

THEODORITI HISTOR.

fessione, & per gratiã, ac verum cultum Dei patris, quinetiã
 per Domini Seruatoris nostri benignitatem & amorem v-
 num esse possent. Ex hac epistola & accusatorum calum-
 niã, & iniquitas eorum, qui iam pridem de Athanasio &
 reliquis episcopis iudicant, & sincera ac sana patrum in
 hoc concilio doctrina manifestò potest intelligi. Nam bea-
 ti illi patres non solum nos ea docuerunt quæ ad diuinam
 trinitatis naturam pertinent, verumetiam quid de mysterio
 incarnationis dominicæ sentiendum sit, enucleatè tradide-
 runt. De quibus rebus cum Constans Imperator certior fa-
 ctus esset, videretq; fratris sui Constantij lenitatem, ægre
 admodum tulit. Succensuit etiam grauer illis, qui ista
 tam subdole moliti fuissent, quique flexibilem Imperato-
 ris animum illexissent in fraudem. Itaque duos episcopos,
 quos ex eorum numero, qui Sardicæ conuenerant, ad eam
 rem delegerat, cum literis ad fratrem vnã cum Saliano præ-
 tore, viro & pietatis & iustitiæ insignibus eximie ornato,
 misit. Quæ literæ non hortatione solum, & consiliũ, ve-
 rum etiam minas dignas sane pio Imperatore cõplexæ sunt.
 Nam scripsit primum, vt duobus illis episcopis aures atten-
 tas præberet, & iniqua facinora à Stephano, & aliis admissa
 diligenter cognosceret: deinde gregi suo restitueret Atha-
 nasium, quippe cum & calumnia accusatorum, & iniqua e-
 orum, qui dudum de eo iudicant, sententia, atque adeo
 acerbum in eum odium perspicue depræhensum esset. Po-
 stremò ista adiecit, se nisi his conditionibus obtemperaret,
 & quod æquitas postulat, exequeretur, Alexandriam pro-
 fecturum, ouibus, à quibus tantopere expetebatur, resti-
 tuturum Athanasium, & hostium turbam inde exturbatu-
 rum. Constãtius igitur his literis Antiochię, vbi tũ commo-
 rabatur, acceptis, pollicetur se facturũ, quod socius imperij
 & cõmunis de rep. curę particeps ipsi per literas significarat.

ΣΓΑΤΗ#
 γορ.

*De Euphrata & Vincentio Episcopis, & dolis qui in
 illos intendebantur. CAP. IX.*

VERUM Ariani, veritatis oppugnatores his rebus graui-
 ter commoti, perditũ atque impium plane facinus e-
 dere moluntur. Interim duo illi episcopi ad domum
 quan-